

Bekendmaking overeenkomstig artikel 19, lid 3, van Verordening nr. 17 van de Raad ⁽¹⁾**(Zaak nr. IV/33.815, 35.842 — EUDIM)**

(96/C 111/06)

(Voor de EER relevante tekst)

Inleiding

1. Op 5 februari 1991 ontving de Commissie een klacht van de Belgische verkoper van sanitair Van Marcke NV tegen de tien leden van de EUDIM-groep (European United Distributors of Installation Materials). Volgens Van Marcke, voorheen zelf lid van EUDIM, hebben de EUDIM-leden een inbreuk op artikel 85, lid 1, van het EG-Verdrag gepleegd door de beperking van met name het aantal leden per land tot één, de sluiting van een herenakkoord over marktverdeling en de uitwisseling van vertrouwelijke commerciële informatie over bij voorbeeld prijzen.
2. Na talrijke mondelinge en schriftelijke contacten met de Commissie stemde EUDIM ermee in de overeenkomsten te wijzigen teneinde aan de bezwaren van de Commissie tegemoet te komen. Op 28 november 1995 ontving de Commissie de officiële aanmelding van deze gewijzigde overeenkomsten.

De partijen

3. De EUDIM-groep werd in 1977 in Zwitserland opgericht als een vereniging van groothandelaren van installatiematerialen, die zowel door de uitwisseling van know-how, informatie en inkoopgegevens als door gezamenlijke inkoop en handel tussen de leden onderling de Europese groothandel in materialen voor de bedrijfstakken loodgieterij, verwarming en sanitair wil bevorderen. Op het ogenblik waarop de klacht werd ingediend had EUDIM tien leden: Ahlsell VVS AB in Zweden, SA Brossette in Frankrijk, Brødrene A & O Johansen A/S in Denemarken, Österreichische Armaturen GmbH in Oostenrijk, Manzardo SpA in Italië, Oy Huber AB in Finland, Thisa Tubos y Hierros Industriales SA in Spanje, Plieger BV in Nederland, Cordes & Graefe in Duitsland en Setsaas A/S in Noorwegen. Ondertussen zijn Cordes & Graefe en Setsaas geen lid meer van EUDIM, terwijl Oy Huber in 1993 door Onninen Oy (Finland) is overgenomen, die op haar beurt lid werd van EUDIM. In juni 1995 sloten A/S Bergens Rorhandel en A/S Stavanger Rorhandel, beiden uit Noorwegen, zich bij EUDIM (gezamenlijk lidmaatschap) aan.
4. Klager Van Marcke was vanaf de oprichting van EUDIM in 1977 tot 31 januari 1988 lid van deze vereniging.

De relevante markt

5. De EUDIM-leden zijn als wederverkopers op de groothandelsmarkt voor installatiematerialen werkzaam. De markt voor installatiematerialen kan worden opgesplitst in drie segmenten: producten voor de bedrijfstakken loodgieterij, verwarming en sanitair (LVS-producten). Zoals de meeste groothandelaren zijn de EUDIM-leden in alle marktsegmenten werkzaam.
6. Uit het oogpunt van de groothandelaren kan de markt van LVS-producten in een inkoop- en een verkoopmarkt worden opgesplitst.

De verkoopmarkt van LVS-producten is in de regel grotendeels nationaal. Volgens EUDIM bewegen de groothandelaren zich in hoofdzaak op hun nationale markt, wegens de verschillende nationale standaarden en normen op de LVS-markt. Deze concentratie op de thuismarkten zou ook het gevolg zijn van het distributiesysteem zelf, omdat de groothandelaren hun producten voornamelijk aan nationale installateurs verkopen.

De Europese verkoopmarkt van LVS-producten wordt met uitzondering van Noorwegen, Zweden, Finland en Oostenrijk, gekenmerkt door een grote versnippering. Er zijn ongeveer 3 000 Europese groothandelaren, die voornamelijk aan installateurs verkopen, die op hun beurt aan de eindverbruiker verkopen. In de Gemeenschap omvat de groothandelsmarkt van LVS-producten een assortiment van meer dan één miljoen producten, met variaties per land van 30 000 tot 300 000 producten.

Alle EUDIM-leden hebben een vooraanstaande positie op hun nationale markt, tussen nummer één en vier, al is hun marktaandeel op deze nationale markten en op de Europese markt voor groothandel in installatiematerialen, met uitzondering van Noorwegen, Zweden, Finland en Oostenrijk, betrekkelijk klein (tussen 1,3 en 12 %).

7. Wat de inkoopmarkt van LVS-producten betreft, is de in aanmerking te nemen geografische markt, de gemeenschapsmarkt. De leveranciers van PHS-producten zijn minstens op gemeenschapschaal werkzaam en zijn, anders dan de groothandelaren van LVS-producten, geconcentreerd. Leveranciers zijn meestal gespecialiseerd in een bepaalde produkten-groep binnen het hele assortiment van LVS-producten. Voor de meeste van deze produktengroepen hebben de twee of drie grootste producenten in de Gemeenschap een marktaandeel van 60 tot 80 %.

⁽¹⁾ PB nr. 13 van 21. 2. 1962, blz. 204/62.

Het overige deel van de totale marktomzet wordt door vele kleine nationale producenten behaald, die enkel een marginale rol lijken te spelen.

De overeenkomsten

8. De Commissie ontdekte tijdens haar onderzoek dat de EUDIM-leden een herenakkoord hadden gesloten, volgens hetwelk zij zich in beginsel niet op de thuismarkten van andere EUDIM-leden mochten bewegen. Deze „thuismarktregel” beperkte de grensoverschrijdende activiteiten van elk van de EUDIM-leden. Wegens de kenmerken van het distributiesysteem zelf en de verschillende voorkeuren van de consumenten opereerden de EUDIM-leden weliswaar toch al voornamelijk op hun nationale markten. Dit herenakkoord betekende echter een verdere beperking van de mogelijkheden voor EUDIM-leden door de oprichting van een buitenlandse dochteronderneming of vestiging buitenlandse markten te betreden. Het praktische gevolg van dit herenakkoord was een kunstmatige marktverdeling.

9. De Commissie vond verder ook bewijzen dat de EUDIM-leden vertrouwelijke informatie uitwisselden. Een groot gedeelte van de uitgewisselde informatie betreft de LVS-inkoopmarkt. Door middel van deze informatie-uitwisseling streven de EUDIM-leden ernaar, hun positie tegenover de leveranciers te versterken, teneinde de beste (laagste) inkooprijzen te bedingen. Het doel van deze informatie-uitwisseling over inkooprijzen is volgens EUDIM een kostenvermindering, hetgeen de EUDIM-leden in staat moet stellen beter te concurreren met andere groot-handelaren die lagere kosten hebben, zoals doe-het-zelfzaken.

Sinds 1988 beschikt EUDIM over een gegevensbestand, waarin informatie over deze inkooprijzen en -voorwaarden (bv. leverings- en betalingsvoorwaarden, kortingen, voorraadkosten en hoeveelheden) in een geïndividualiseerde vorm worden verzameld. Niet alle EUDIM-leden werken (volledig) mee aan dit gegevensbestand, waarin tot op heden slechts een beperkt aantal producten is opgenomen (ongeveer vijf tot tien procent van het totale door EUDIM-leden verkochte assortiment).

10. Behalve over de inkoopmarkt werd ook informatie over de verkoopmarkt van LVS-producten uitgewisseld. De uitwisseling van deze informatie vond vooral op een informele manier plaats tijdens vele vergaderingen en studiedagen, waarop EUDIM-leden hun ondernemingen aan andere leden voorstelden. Tijdens het onderzoek heeft de Commissie bij voorbeeld bewijzen gevonden voor een presentatie door Brossette in oktober 1988 en door Thisa in maart 1980. Ook wanneer leden de bedrijven van andere leden bezochten, werd wederzijds informatie uitgewisseld.

Deze informatie-uitwisseling betrof onder meer know-how en individuele, gevoelige informatie aan-

gaande de verkoopmarkt, zoals financiële en commerciële ratio's en gegevens over kosten, rentabiliteit, voorraad, omzet, verkoop (uitgesplitst naar produktgroep), ontwikkeling van de verkoop en markt-penetratie. De uitgewisselde informatie, die „direct voor commercieel gebruik in aanmerking kwam”, is uitsluitend onder EUDIM-leden verspreid en moest derhalve strikt vertrouwelijk blijven.

Bewijzen dat ook over verkoopprijzen een informatie-uitwisseling plaatsvond, heeft de Commissie niet. Uit de tussen hen uitgewisselde vertrouwelijke gegevens aangaande omzet, kosten, afzet, marges, voorraden enz. konden de EUDIM-leden evenwel afleiden wat de financiële positie van de andere leden was.

Het standpunt van de Commissie

11. Ten aanzien van de informatie-uitwisseling tussen EUDIM-leden maakt de Commissie een onderscheid tussen uitgewisselde informatie over de verkoopmarkt en die over de inkoopmarkt van LVS-producten. In beide gevallen betreft het informatie van zowel algemene als bijzondere aard. Al bestaan er geen bindende statutaire bepalingen die de leden tot de uitwisseling van deze informatie verplicht en EUDIM het bestaan van een dergelijke verplichting steeds heeft ontkend, blijkt uit verscheidene documenten in het bezit van de Commissie, met name notulen van vergaderingen, dat informatie-uitwisseling voor de leden zo goed als verplicht was.
12. Ten aanzien van de inkoopmarkt van LVS-producten is de Commissie van oordeel dat de mededinging op de relevante groothandelsmarkt van LVS-producten door de uitwisseling tussen EUDIM-leden van informatie van algemene aard (zoals adviezen of ervaringen) of van bijzondere aard (bv. specifieke inkooprijzen en leverancierskortingen) niet wordt beperkt.
13. Ten aanzien van de informatie over de verkoopmarkt van PHS-producten is de Commissie van oordeel, dat deze informatie de mededinging niet beperkt, zolang het informatie van algemene en niet-vertrouwelijke aard betreft, zoals de uitwisseling van adviezen en algemene ervaringen, marktonderzoek en gemeenschappelijke statistieken. De uitwisseling van vertrouwelijke en individuele informatie, zoals de verkoopomvang en marktaandelen, die normaal niet aan concurrenten wordt medegedeeld, kan daarentegen tot een beperking van de mededinging leiden, in het bijzonder op een oligopolistische markt. Hoewel alle EUDIM-leden belangrijke posities op hun nationale markten innemen, is de groothandelsmarkt van LVS-producten evenwel te versnipperd (er zijn meer dan 3 000 groothandelaren in Europa) om als oligopolistisch te worden aangemerkt. Bovendien omvat deze markt een assortiment van meer dan één miljoen producten. De Commissie is derhalve van oordeel dat, wat de verkoopmarkt aangaat, de uitwisseling van individuele en vertrouwelijke informatie tussen EUDIM-leden een nauwelijks

merkbare invloed op de concurrentiestructuur van de groothandelsmarkt van LVS-produkten heeft.

Het standpunt van EUDIM en haar leden

14. EUDIM heeft steeds het bestaan van territoriale overeenkomsten ontkend. Voorts heeft EUDIM altijd betwist dat de overeenkomsten, inzonderheid in verband met de informatie-uitwisseling onder de leden, een inbreuk op artikel 85, lid 1, vormen. EUDIM heeft er echter in toegestemd haar overeenkomsten te wijzigen teneinde aan de bezwaren van de Commissie tegemoet te komen. Te dien einde hebben alle EUDIM-leden in januari-februari 1994 een formele verklaring ondertekend, de „EC Compliance Resolution” (besluit om aan de gemeenschapswetgeving te voldoen), waarin uitdrukkelijk wordt bevestigd dat het EUDIM-leden vrij staat hun produkten te verkopen en hun bedrijf te vestigen waar zij dat passend achten. Voorts werden de doelstellingen van EUDIM, zoals omschreven in artikel 2 van de EUDIM-Overeenkomst van 1988, verduidelijkt in het memorandum „Doelstellingen en opvattingen van EUDIM”, dat in oktober 1993 door de Algemene Vergadering van EUDIM is aangenomen.

In dit memorandum wordt verduidelijkt dat de informatie-uitwisseling tussen EUDIM-leden uitsluitend betrekking heeft op algemene opvattingen en methodes en geen verband houdt met bijzondere verkooptransacties, verkoopprijzen of andere informatie over klanten of produkten.

Het voornemen van de Commissie

15. De Commissie is voornemens een gunstig standpunt in te nemen ten aanzien van de gewijzigde overeenkomst. Alvorens dit te doen, verzoekt zij belanghebbenden haar hun opmerkingen kenbaar te maken door deze binnen één maand na de datum van deze bekendmaking in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* te zenden aan het volgende adres, onder vermelding van nummer IV/33.815, 35.842 — EUDIM:

Europese Commissie
Directoraat-generaal Mededinging (DG IV)
Directoraat IV/F
Wetstraat 200
B-1049 Brussel.

Recapitulatie van de aanbestedingsprocedures, gepubliceerd in het *Supplement op het Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen*, voor door de Europese Gemeenschap (EG) gefinancierde projecten (Europees Ontwikkelingsfonds (EOF) of begroting van de Europese Gemeenschappen)

(Week van 9 tot en met 13 april 1996)

(96/C 111/07)

Nummer van de aanbesteding	Nummer en datum van het <i>Supplement op het Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen</i> „S”	Land	Project	Uiterste aanbestedingsdatum
4037	S 70 van 10. 4. 1996	Madagascar	MG-Antananarivo: Renovatie van de belangrijkste luchthavens	10. 7. 1996
4121	S 73 van 13. 4. 1996	Benin	BJ-Cotonou: Voertuigen (Aanvullende inlichtingen)	15. 5. 1996